

1 Vuotalo

Kulttuurikeskus Vuotalo sijaitsee Vuosaaren ydinkeskustassa, aivan metroaseman, kauppakeskus Columbuksen, urheilutalon ja Tehtaanpuiston yläasteen koulun läheisyydessä. Arkkitehtuuritoimisto

Heikkinen–Komosen suunnittelema, alkuvuodesta 2001 valmistunut Vuotalo on moderni betonin, lasin ja teräksen yhdistelmä.

Vuotalo tarjoaa jokaiselle jotakin: kirjaston aineistoa, tietokoneiden käyttöä, näyttelyitä, musiikkia, teatteria, työväenopiston kurseja, sekä tiedotusta kaikille kansalaisille. Tarjontaa on sekä lapsille että aikuisille. Sisääntuloaulassa asiakkaita palvelee kaikille avoin kahvila Pokkari. Mosaiikkitorin pysäköintilaitoksen hallista pääsee kulkemaan sisäkautta suoraan Vuotaloon.

Talon tiloja käytetään yhteisesti: opetus- ja esitystiloja käyttävät eri aikoina sekä työväenopisto, kulttuuriasiainkeskus että koulu.

Vuotalon tiloja voi vuokrata. Käytettävissä on kokoushuoneita, 320-paikkainen Vuosali, galleriatiloja näyttelyiden järjestäjille, kuvan- ja äänenkäsittelytilat, pimiö sekä musiikin harjoitushuoneita, joissa on piano.

Vuotalon kävijämäärä kohoaa vuosittain yli puoleen miljoonaan.

Kuva Marjo Haatainen

Linkit: [Vuosaaren kirjasto](#) | [Vuotalo](#)

1 Mosaiikkitori

Vuosaaren uusi keskustori sijaitsee kauppakeskus Columbuksen ja Vuotalon välissä, Vuosaaren vilkkaimman kevyen liikenteen väylän varrella. Tori valmistui 2001. Sen reunalla on rivi Nordsjön

kalkkivilouhoksesta tuotuja marmorilieriöitä. Sellaisista sahattiin vielä 1960-luvulla pöytälevyjä. (Marmori 1951–1965)

Mosaiikkitorilla järjestetään erilaisia toritapahtumia ja kesäisin myös kaupunkitansseja. Torilla pidettävistä markkinoista ilmoitetaan erikseen. Joulun alla kuusien myyjät kokoontuvat paikalle. Kesäterassit antavat myös eloa torille.

Torin alla on pysäköintilaitos, joka palvelee mm. metron liityntäliikennettä, Vuotaloa, Vuosaaren urheilutaltoa ja Tehtaanpuiston yläasteen koulua.

Kuva Juha Helansuo

Linkit: [Markkinat](#) | [Kaupunkitanssit](#)

 Sulje ikkuna. Edellinen kohde. Seuraava kohde.

2 Metro

Päätös metron linjaamisesta Vuosaaren tehtiin jo 1972. Toteutusta lykättiin useasti ja rakentamaan päästiin lopulta 1994. Vuosaaren metrolinja avattiin 31.8.1998. Vuosaaren asemaa käyttää päivittäin 28 000 matkustajaa. Vilkkainta on iltapäiväruuhkassa noin kello 15.30–17.

Helsingin metroradan pituus on 21,1 kilometriä. Matka-aika Ruoholahdesta Vuosaaren on 22 minuuttia. Rastilan ja Vuosaaren asemien välimatka 1,2 kilometriä. Vuosaaren aseman liukuportaiden nostokorkeus eli korkeusero on 4,5 metriä.

Metroaseman suunnitteli Esa Piironen. Piironen on piirtänyt myös Helsingin Rautatieaseman lasikatokset. Metroasema on valoisa ja ilmava. Laiturialueen päästä päähän ulottuu Jussi Nivan moniosainen teos Expose.

Aseman viereiseen tyhjään ns. Metrokortteliin on olemassa kaavaluonnos, jossa on toimisto- ja liikerakennuksia tulevia liiketila- ja työpaikkatarpeita varten.

Kuva Juha Helansuo

Linkit: [Kaupunkisuunnitteluviraston Vuosaari-projekti](#) | [HKL metro](#)

Kauppakeskus Columbus

Kauppakeskus valmistui 1996 ja se sijoittuu Vuosaaren keskeisimmälle paikalle. Pauligin rakennuttama rakennus edustaa 90-luvun kaupallista arkkitehtuuria ja sen suunnitteli Arkkitehdit Tommila.

Kauppakeskus toimii kaupunginosat yhdistävänä kävely- ja kauppakatuna. Omintakeinen kaareva katto ja siltamainen riippurakenne tekevät rakennuksesta vuosaarelaisen maamerkin.

Asiakkaita Columbuksessa käy vuosittain yli 7 miljoonaa. Liiketilojen pinta-ala on 13 000 neliömetriä ja liikkeitä 50. Kauppakeskus laajenee Vuotien pohjoispuolelle, ja se avataan syksyllä 2006.

Kauppakeskuksen yhteydessä on kaksi toria, kulttuurikeskus, palvelukeskus, pysäköintitilaa, metroaseman lippuhalli sekä liityntäliikenteen terminaali.

Kauppakeskus rakennettiin Sasekan jäljiltä jääneeseen sorakuoppaan. Kuopan pohjalla sinnitteli Helsingin viimeinen konnanlieko. Laji hävisi useimmilta kasvupaikoiltaan Helsingissä jo 1900-luvun alkupuoliskolla.

Kuva Vesa Jakkula

Linkit: [Kauppakeskus Columbus](#) | [Konnantie](#)

✘ Sulje ikkuna.

◀ Edellinen kohde.

▶ Seuraava kohde.

Metrokiskojen asennusta elokuussa 1997.

Kuva Matti Kanerva

3 Cirrus

Vuosaaren hallitseva maamerkki ja Suomen korkein asuinrakennus nousee yli sadan metrin korkeuteen meren pinnasta. Kirkkaalla ilmalla ylimmistä kerroksista näkyy Tallinnaan saakka. Taloon tulee 26 kerrosta sekä kaksi kellarikerrosta. Hissejä on kaksi. Tuuliolot on ennakoitu sadan vuoden päähän ja talossa on muun muassa massiivinen sammutusjärjestelmä sekä helikopteritaso.

Cirrus valmistuu 2006. Tanskalainen arkkitehtitoimisto Nielsen, Nielsen & Nielsen voitti kohteesta järjestetyn kansainvälisen kutsukilpailun vuonna 1999. Kapean levymäinen ja lasisen kevyen vaikutelman antava ehdotus oli kuitenkin liian kallis ja kaavan ja palomääräysten vastainen. Vuonna 2002 suunnittelua jatkoivat YIT ja Arkkitehtisuunnittelu Jukka Tikkanen, jotka muokkasivat rakennusta neliömäisemmäksi ja massiivisemmäksi. Tämän jälkeen tornista käytiin useita keskusteluja mm. rakennusvalvontavirastossa, kaupunkisuunnittelulautakunnassa ja rakennuslautakunnassa. Viimein 2. marraskuuta 2004 tornille annettiin rakennuslupa. Valutyöt aloitettiin alkuvuodesta 2005 ja harjannostajaisia vietettiin 15.3.2006.

Kuva Juha Helansuo

Linkit: www.vuosaari.fi

 Sulje ikkuna. Edellinen kohde. Seuraava kohde.

4 Asukastalo Gabro

Asukastalo Gabron toiminta perustuu pitkälle alueen asukkaiden ja talon käyttäjien omaan aktiivisuuteen, tarpeisiin ja ideoihin. Gabrossa on suuri salitila, hyvinvarustettu keittiö, työhuone atk-laitteineen, kivikerhon kivihiomotila ja lasten leikkihuone. Tiloja myös vuokrataan.

Kallahden kivikerho hioo korukiviä muun muassa paikallisesta gabrosta. Harvinaisia koruja on valmistettu myös Vuosaaren entisestä marmorikaivoksesta saadusta vaaleanpunaisesta marmorista.

Talossa toimii myös Itä-Helsingin musiikkiopisto.

Kuva Juha Helansuo

Linkit: [Asukastalo Gabro](#) | [Kallahden kivikerho](#)

 [Sulje ikkuna.](#) [Edellinen kohde.](#) [Seuraava kohde.](#)

5 Mustankiven puisto

Puiston suunnittelun lähtökohtana on avoin maisematila, maaston muoto ja kasvillisuus. Puiston pohjoisosasta näkyy avomerelle. Ympäröivät korttelit ja puisto ovat kokonaisuus.

Mustankiven puistoa halkovat kevyen liikenteen reitit, muun muassa Pohjois-Vuosaaren täyttömäeltä merenrantaan saakka ulottuva puistoreitti.

Mustankiven puisto on rakennettu pääosin 1990-luvun lopulla, mutta valmiiksi se saatiin 2002. Sasekan soranottoalueelle perustetun puiston pinta-ala on runsaat neljä hehtaaria. Puiston keskellä on paljon tilaa harrastustoiminnalle.

Leikkipuisto on puiston länsireunassa. Eteläosassa lähellä leikkipuistoa on maavallien ja puuistutusten ympäröimä luistinrata ja pelikenttä.

Anu Kiiskisen suunnittelema taideteos Elo eli "Kivimuurit, ruoholuiskat ja simpukka-aukio" käyttää maaluisia, monenkokoisia

kiviä ja erilaisia ruohoja. Näistä sommitellen kuvataiteilija on luonut maastoon polveilevia muotoja. Puiston keskellä olevaa simpukka-aukiota rytmittävät maasta kohoavat kivisommitelmat.

Puiston kasvilajisto on monipuolinen. Isoiksi kasvavat puut rajaavat puistoa. Lehtipuita ovat vaahtera, saarni, lehmus ja tammi. Mäntyä on istutettu yhtenäisinä ryhminä. Lajistoon kuuluu lisäksi pihlajia, kirsikka- ja omenapuita ja sireenejä. Puiston kaakkoislaidan aurinkoisessa, loivassa rinteessä on kukkivien pensaiden vyöhyke, joka antaa Mustankiven puistolle värikkyyttä.

Kukkaryhmän edessä on vesiallas, jonka yllä on metallista tehtyjä lehtiä. Osa lehdistä on iltaisin valaistu. Teos on maisema-arkkitehti Marja Mikkolan suunnittelema.

Puiston (Mustankiven puisto), leikkipuiston (Leikkipuisto Mustakivi) ja koulun (Mustakiven) viralliset nimet ovat erimuotoiset. Mustakivi-nimitys tulee Vuosaarelle tyypillisestä gabrosta,

tummasta syväkivilajista. Lähikatujen nimet ovat saaneet nimensä entisestä pohjavedenottamosta, josta muistuttaa tulvauoma. Mustankiven puisto on Vuosaaren pohjavesialueella, joka toimii myös kriisiajan vesivarana, mikäli Päijännetunnelin käyttö estyy.

Kuvat Matti Kanerva (1. ja 3.), Juha Helansuo (2. ja 4.)

Linkit: [Mustankivenpuisto](#) | [Leikkipuisto Mustakivi](#) | [Julkiset veistokset](#) | [Kivilajit](#) | [Päijännetunneli](#)

✖ Sulje ikkuna.

◀ Edellinen kohde.

▶ Seuraava kohde.

6 Aurinkolahden peruskoulu

Aurinkokoulu valmistui 2002, suunnittelijoina arkkitehtitoimistot Raimo Teränne ja Leena Yli-Lonttinen. Yhtenäisen peruskoulun arkkitehtuurissa on erityistä tähtitorni ja sydänaula, joka toimii ruokalana, teatterina ja oleskeluaulana. Piha-alue suuntautuu etelään puistoon. Taideteos Prisma antaa valoefektejä tiloihin. Päärakennuksessa toimivat yhtenäisen peruskoulun luokat 3–9, joilla on yhteensä 420 oppilasta. Opetuksessa korostetaan ajattelu- ja kädentaitoja sekä teknologiakasvatusta.

Sivukoulu Auringonpilkku on tarkoitettu pienille lapsille. Siellä opiskelevat esikoululaiset sekä eka- ja tokaluokkalaiset samassa talossa päiväkodin kanssa.

Kuvat Juha Helansuo

Linkit: [Sivukoulu Auringonpilkku](#)

✘ Sulje ikkuna.

◀ Edellinen kohde.

▶ Seuraava kohde.

7 Villa Lill Kallvik ja Lillkallvikin puisto

Helsingin kaupungin 450-vuotistaitelijasäätiö on kunnostuttanut vanhan, suojeltavan huvilan – Villa Lill Kallvikin. Huvila sijaitsee Taiteilijatalon viereisellä tontilla ja on aikaisemmalta nimeltään Hietalan huvila. Siinä on neljä työhuonetta ja yksi taiteilija-asunto.

Talossa voi järjestää näyttelyjä, ja alakerran iso sali on kunnostettu 1920-luvun lopun asuun. Arkkitehtuurisuunnitelman teki arkkitehtitoimisto Brunow & Maunula. Villa Lill Kallvikin historia on värikäs. Rakennusmestari Jalo Syvähuokon huvila valmistui 1923. Jalmari Syvähuoko rakennutti 1920-luvulla huvilansa pohjoispuolelle 4 680 neliömetrin muotopuutarhan. Puutarhan piirsi todennäköisesti aikansa kuuluisa vihersuunnittelija Paul Olsson. Vanhahtavaan 1800-luvun tyyliin tehdyssä puutarhassa oli ruusutarha ja joonialainen pylväikkö, joka on yhä melko hyvässä kunnossa. Puutarhan kasvihuoneissa kasvatettiin mm. viinirypäleitä. Kaupungin nykyisten suunnitelmien mukaan Lillkallvikin puisto palautetaan vuonna 2006 alkuperäiseen asuunsa. Itälaidan koivukujanne säilytetään ja länsilaidan lehmuskujanne uusitaan. Keskikäytävän puoliväliin tulee ympyräaihe, johon sijoitetaan aurinkokello ja koristeistutuksia. Kaikkiaan puistoalueen pinta-ala on 3,5 ha. Sinne rakennetaan kaksi pelikenttää. Muotopuutarhan ja koulun välinen alue säilytetään metsikkönä, joka palvelee myös opetuskäytössä. Syvähuokon jälkeen huvila siirtyi 1939 Sasekan omistukseen. Saseka laajensi sitä harkoista rakennetulla siivellä. Koko talo myös rapattiin. Hietala toimi virka-asuntona vuoteen 1964 ja sen jälkeen toimistona.

Kuva Juha Helansuo

Linkit: [Taiteilijatalo](#)

 [Sulje ikkuna.](#) [Edellinen kohde.](#) [Seuraava kohde.](#)

8 Taiteilijatalo

Vuonna 2002 valmistuneen talon suunnitteli arkkitehtitoimisto Brunow & Maunula. Kutsukilpailun voittanut rakennus saa ilmeensä julkisivuja rytmittävistä liikuteltavista sermeistä.

Ylimmässä kerroksessa on korkeat ateljeehuoneistot. Viereinen Villa Lill Kallvikin huvila on myös taiteilijoiden käytössä. Molempia ylläpitää Helsingin kaupungin 450-vuotistaiteilijatalosäätiö.

Taiteilijatalon pohjoiskulmalla oli rakennusmestari V. Malmin 1923 rakentama puolitoistakerroksinen puurakenteinen huvila Männikkö, jossa oli iso puolipyöreä erkkeri olohuoneen jatkeena, seitsemän pilarin kannatteleva koristeellinen parveke ja suuri avoterassi. Ylempänä oli liuskekivistä ja betonista tehty huvimaja.

Rakennelma on vielä tallella

Auringonpilkun koulun vieressä kalliolla. Huvilarakennus oli upea, samaa tyyliä kuin Villa Solvikin huvila. Tontilla oli myös talous- ja saunarakennus.

Rantaviiva kulki silloin nykyisen Juhannusrusunkujan kohdalla. Malmi teki 1930-luvun alun lamavuosina konkurssin ja joutui myymään huvilan.

Tontti ja huvila siirtyivät Frank von Veh'ille. Tämän poika Donald julkaisi ystävänsä, Kallahden Blåsippanissa asuneen Walter Parviaisen kanssa 1930-luvun puolivälissä kesäisin Vuosaaren ensimmäistä lehteä Kallviks Presseniä.

Von Veh myi huvilan 1955 Helsingin maalaiskunnalle, joka käytti tilaa lastensiirtolana.

Lapset majoitettiin teltoihin, ja huvila oli huoltokäytössä. Saseka osti paikan 1970. Huvilaa käytettiin työkaluvarastona ja Sasekan rakennusosaston poikamiesasuntona.

1975 Helsingin kaupunki osti huvilan ja vuokrasi sen Helsingin Taksikuljettajat ry:lle, jonka jälkeen tiloissa toimi Kulttuuritalon kuvataidepiiri. Myöhemmin huvila pääsi huonoon kuntoon. Kaupungin lausunnossa sitä luonnehdittiin "melko vaatimattomaksi" ja se purettiin 2002.

Kuvat Juha Helansuo

Linkit: [Taiteilijatalo](#)

9 Aurinkolahden aukio

Merellinen kaupunkiaukio muodostaa Vuotalolta alkavan pääkselin ja Columbukselta alkavan puistokadun päätepisteen. Kun Pauligin uusi paahtimo aloittaa satama-alueella 2009, puretaan vanhat siilot, ja silloin Vuosaaren keskustasta näkee merelle. Aukio kehittyy eläväksi, kun sen varrella on uusia palveluyrityksiä. Aallonmurtajan tyvessä on paikka mahdolliselle kahvilapaviljongille.

Kuva Juha Helansuo

 Sulje ikkuna. Edellinen kohde. Seuraava kohde.

10

Hiekkalaiturinaukio

Hiekkalaiturinaukion suunnittelivat Kirsti Sivén ja Timo Vormala. Se valmistui 2001. Yleisen arkkitehtuurikilpailun rantatontista voitti ehdotus, jossa tavanomaisen kerrostalopihan asemasta olikin venesatama ja toriaukio. Suunnittelijat halusivat korostaa yhteistä, julkista tilaa. Kortteli on vielä Kallahtea, mutta ennakoi ilmeeltään jo Aurinkolahden rakentamistapaa.

Yläkuva Juha Helansuo
Alakuva Vesa Jakkula

✘ Sulje ikkuna.

◀ Edellinen kohde.

▶ Seuraava kohde.

11 Hiekkajaalanranta

Kun Sasekan tehdasrakennuksia purettiin, kaupunkisuunnitteluviraston Vuosaari-toimisto pyysi taideteollisen korkeakoulun opiskelijoita miettimään, miten hiekkasiilosta saataisiin muisto Sasekan tehtaasta. Opiskelijat ja arkkitehdit muovasivat hiekkasiilon perustasta ja kuljettimen kannattimesta taideteoksen. Kallahden rannassa sijaitseva muistomerkki on vielä ilman muistolaattaa.

Talvisin jäätilanteen salliessa tästä alkaa myös latu, jota pitkin pääsee hiihtämään Uutelan ja Kallahdenniemen ympäri sekä edelleen sisäsaaristoon tai mantereen latuverkkoon.

Rannassa on asukkaiden epävirallinen avantuintipaikka. Hiekkajaalanrantaan on kiinnittyneenä ravintolalaiva Marival II. Se ajaa kesäkaudella Vuosaaresta Kauppatorille ja takaisin Vuosaareen.

Kallahden rannasta näkyy Kallahdenniemestä esiin pistävä Leppäniemi, josta juoksijalegenda Paavo Nurmi hankki huvilatontin 1939. Sen rannalla Porsassaarella näkyy Nurmen rantsauna. Paavo Nurmi kuoli Vuosaaresta lokakuussa 1973. Porsassaari on edelleen yksityisessä omistuksessa.

Veneistä

Kaksikantinen matkustaja-alus Marival II on laskettu vesille Gdanskissa Puolassa vuonna 1965 Magda-nimisenä ja tuotu 1995 Suomeen, jossa sen sisustus ja koko tekniikka uusittiin 1998. Laivan kapasiteetti on 90 matkustajaa, pituus 22 metriä ja suurin nopeus 9 solmua.

Kallahden maisemissa on nähty myös harvinainen puinen Utö-risteilijä. Sen pituus on 12,35 metriä ja purjepinta-ala 48 neliometriä. Avomerikelpoista venetyyppiä valmistettiin vuonna 1949 Turussa 14 kappaletta.

Kuvat Vesa Jakkula

Linkit: [Marival II](#) | [Utö-risteilijä](#) | [Paavo Nurmi](#)

✘ Sulje ikkuna.

◀ Edellinen kohde.

▶ Seuraava kohde.

12 Kaunissaaren yhteyslaiva

Hiekkajaalanrannasta pääsee Kaunissaaren kesäisin vuorolaivalla. Matkaa on 22 kilometriä ja matka-aika noin 40 minuuttia. Kaksi kilometriä pitkä Kaunissaari sijaitsee Sipoon saaristossa, ja se on Helsingin suurin saari. Kaunissaaren perustettiin ulkoilupuisto 1959. Sen pinta-ala on sata hehtaaria ja vesialuetta on 790 hehtaaria.

Höyrylaivaliikenne Helsingistä itäiseen saaristoon alkoi 1860-luvulla, kun huvilatonttien lohkomisen rälssi- ja perintötiloista vapautettiin. Vuosaarella laivat pysähtyivät Ison Kallahden laiturissa harjun toisella puolella.

Jopa kahdesti päivässä kulkeva laiva helpotti kesäisin liikennettä niin paljon, että Vuosaaren ja Puotilan maanomistajat rakennuttivat 1872–74 Degerön kanavan, joka lyhensi matka-aikaa entisestään noin tuntiin. Vuonna 1928 Vuosaaren liikennöitiin kahdella laivalla, joiden nimet olivat Kallvik ja Astrid. Vartiokylään ajoivat Botby, Vappu ja Susanna. Myös Sipoon laivat pysähtyivät tarvittaessa Vuosaarella tai ottivat matkustajia mereltä. Liikennöinti loppui 1944, kun Suomi joutui luovuttamaan melkein kaikki höyrylaivansa sotakorvauksena Neuvostoliitolle.

Kuva Juha Helansuo

Linkit: [Liikuntavirasto](#) | [Vuorolaiva](#)

Sulje ikkuna. Edellinen kohde. Seuraava kohde.

13 Saseka

Saseka ja Lohjan Kalkki ostivat Nordsjön kartanon ja laajat hiekkamaat 1937. Tehtaiden pääomistaja oli tuolloin vuorineuvos Petter Forsström, lempinimeltään Kalkki-Petteri.

Saseka ("santa, sementti, kalkki") teki hiekkatiiliä ja Siporex-kevytbetoniharkkoja. Vuosaassa oli kaikki, mitä tehdas tarvitsi: valtavat hiekkasiintymät. Sasekan toiminta loppui joulukuussa 1978.

Tiilitehtaan sijoittaminen meren läheisyyteen helpotti tuotteiden kuljetuksia ja mullisti rauhallisen huvilayhdyskunnan elämän. Työvoimaa tehdasalueen rakentamiseen tuli Vuosaaresta ja koko Etelä-Suomesta. Osa jäi yhtiön palvelukseen pysyvästi sulautuen valmiiksi kaksikieliseen kantaväestöön. Sasekan kemisti Lennart Forsén kehitti yhdessä ruotsalaisen kollegansa Ivar

Eklundin kanssa uudenlaisen höyrykarkaistun kevytbetonin, siporexin. Se on edelleenkin monikäyttöinen rakennusmateriaali.

Yritys menestyi hyvin. Se piti myös huolta työntekijöistään vanhan ajan tyyliin: rakennettiin asunnot ja järjestettiin palvelut sekä vapaa-ajan toiminnot. Vuonna 1947 rakennetusta ruokalasta tuli koko kylän toiminnallinen keskus, jossa pidettiin juhlia ja kokouksia.

Ruokalassa perustettiin nuorisoseura, marttayhdistys ja kuoro sekä VPK.

Marttayhdistyksen vuotuiset lastenjuhlat olivat 50- ja 60-luvuilla suuria tapauksia.

Vuosaassa asunut näyttelijäpari Irma Seikkula ja Toivo Mäkelä ohjasi joka vuosi hienon satunäytelmän.

Tehdastoiminta aiheutti myös melua ja saasteita. 1940-luvun lopulla alkoivat vanhat huvilasukkaat muuttaa pois alueelta. Tehtaan väkimäärä sen sijaan kasvoi: 1949 Sasekan alueella oli jo 700 asukasta.

Tehtaan johto oli alusta saakka aktiivinen myös Helsingin kaupunkisuunnittelussa. Yhtiö teetti 1942 Vuosaaren rakennuskaavan, mutta se ei toteutunut. Monenlaisia suunnitelmia pikaraitioteineen ja suursatamineen tehtiin vuosien varrella.

Työikäisen väestön äkillinen maaltamuutto ja pääkaupungin paheneva asuntokurjuus pakottivat päättäjät toimenpiteisiin. 1963 alkoi massiivinen uudisrakentaminen Vuosaaren keskiosiin Sasekan maille. Kaupunki osti loputkin tehtaan alueet laajoine hiekkakuoppineen 1975. Sasekan toiminta loppui joulukuussa 1978. Kaupunkisuunnittelijoille jäi vapaat kädet suunnitella Etelä-Vuosaarta.

Nykyinen Saseka-talo on ainoa tehtaasta jäljelle jäänyt rakennus. Se palvelee nyt lähiympäristön asuntoyhtiöiden omistamana toimintakeskuksena, jonka suojissa on monipuolista taide- ja harrastustoimintaa sekä liikunnan ja hyvän olon palveluja. Talosta voi vuokrata sali- ja kokoustilaa sekä saunan.

Nykyiset kuvat Vesa Jakkula

Historiakuva Grünberg, Oy Saseka Ab:n tehdas, 1958

Lähde: Pertti Lampi: Helsingin Vuosaari – Nordsjö

Linkit: [Saseka](#)

 Sulje ikkuna. Edellinen kohde. Seuraava kohde.

Sasekan tehdas kukoistuksensa aikaan 1958, ilmakuva Pietinen.

14 Asukastalo Vietto

Vietto-talossa Kaivonkatsojanpolulla on iso takkatupa, joka sopii hyvin perhejuhlien ja yleisötilaisuuksien pitopaikaksi. Kerhotoimintaa varten Vietossa on lisäksi pienempi tupa ja keittiö. Talon erikoisuutena on nikkaritila, jossa on saatavilla harrastajan tarvitsemat puun työstökoneet. Käyttäjä tuo mukanaan tarvitsemansa materiaalit ja pientyökalut.

Kuva Vesa Jakkula

Linkit: [Vietto-talo](#)

 Sulje ikkuna. Edellinen kohde. Seuraava kohde.

15 Palo-Wassen huvilat ja Ullaksenpuisto

Suutari Ullman rakensi 1800-luvun lopulla kaksi huvilaa pelkkään hiekkakuoppaan (nykyisin Ullaksenpuisto). Suutari hankki näin lisätuloja. Suuri keltainen huvila Lill Kallvik sai heti ensimmäiseksi vuokralaisekseen kenraali Neoviuksen, joka oli vuokralaisena useita vuosia. Tätä hämmästeltiin kovasti, sillä ympäristö oli karua hiekanottoaluetta, mutta paikalliset olivat todenneet sen kelvanneen, koska Kallahdelle oli niin kaunis maisema.

Brandis I puolestaan oli pieni mökki, ilmeisesti lautarakenteinen. Vuokralaisina olivat kenraali Neoviuksen tytär ja poika (suku muutti sittemmin nimensä Nevanlinnaksi). Mökkiä ei ole enää, mutta piha-alue on havaittavissa maastossa noin 10 metriä Brandis II:n länsipuolella kävelytien toisella puolella.

Helsingin palomestari Gösta Wasenius

vuokrasi Lill Kallvikin noin 1905. "Palo-Wasse" työskenteli Helsingin palontorjuntapäällikkönä 46 vuotta ja oli hyvin arvostettu henkilö. Hän edisti voimisteluharrastusta, uintia ja yleisurheilua ja oli Suomen olympiakomitean puheenjohtajana 1909–29.

Iloluontoisella herralla oli kaksi veljeä: hammaslääkäri Ernest eli "Hammas-Wasse" ja gynekologi Hannes eli "Pihti-Wasse". Kerrotaan, että tunnettu kalamies Palo-Wasse oli ollut kerran Nuotta- ja Neitsytsaaren välisellä pienellä Sisartenluodolla mahallaan auringonotossa, kun eräs toinen kalamies kulki veneellään ohi ja huuteli, että "mitä se Wasse siellä mahallaan makaa!" Tämä oli vastannut väsyttävänsä suurta haukea.

Palo-Wasse osti sittemmin Ullmanilta kaikki kolme huvilaa 10 000 markalla. Maat hän lunasti kartanolta 1924. Palo-Wassella oli viisi lasta. Koko perhe asui kesät Lill Kallvikin huvilalla. Tyttärentytär Brita Thelestam muisteli viettäneensä alueella kesänsä yli 60 vuoden ajan. Wasenius rakennutti rapatun Siporex-talon Brandis II:n vasta 1952. Sen alakerrassa on tilava talli hänen poikansa ratsuhevoselle.

1969 Helsingin kaupunki osti koko alueen. Brandis II:een tuli vuokralle ruotsinkielisen työväenopiston toverikunta. Vuodesta 1970 lähtien Lill Kallvik on toiminut Vuosaaren Venekerhon kerhotalona.

Kuvat Vesa Jakkula

Lähde: Torolf Lassenius: Elämää Vuosaaren Kallahdessa

Linkit: [Vuosaaren Venekerho](#)

Ullaksenpuisto

Alueelta oli otettu rakennushiekkaa ehkä jo Sveaborgin rakentamiseen 1748 alkaen.

Palo-Wasse aloitti alueella puutarhanhoidon vuonna 1910–15. Waseniukset rahtasivat ilmaista hevosen lantaa Helsingin paloasemien talleilta ja saivatkin paikan pian kukoistamaan. Brandis I:n edustalle perustettiin rantaan asti ulottuva nurmialue, keittiöpuutarha ja kukkaistutuksia. Palo-Wasse kuoli 1940, jolloin palstat jaettiin lapsille.

Alueliitoksen jälkeen puisto pääsi osittain metsittymään ja ranta rehevöitymään.

Kaupunki kunnosti alueen 1995

Ullaksenpuistoksi, suunnittelijana

Ympäristötoimisto Oy. Pinta-alaltaan 4,5 hehtaarin metsäpuutarha on pyritty rakentamaan puita säästären. Maanpintaa peittää vain ohut kerros kariketta, joka on hyvin arka kulutukselle.

Puistokäytävien risteyksiin on muodostettu pienet aukiot, joille on istutettu mm. kanervaa, tuivioita ja juhannusruusua. Puistoalueella on vanhoja huviloita ja piharakennuksia.

Huviloita ympäröivät erikokoiset puutarhat. Kunkin huvilan kunnossapidosta vastaa huvilan vuokralainen. Puistossa on koira-aitaus, kaarisilta, grillipaikka ja näköalalaituri.

Ullaksenpuistossa on myös Talvisodan aikaisen Lentolaivue 36:n muistomerkki. Pikku Kallahdesta laivue lensi Suomenlahdella ja etsien erityisesti sukellusveneitä.

Tiedustelulennot tehtiin vesitasolla.

Sodan ensimmäisenä päivänä lentäjät näkivät Neuvostoliiton pommikoneet matkalla Vuosaaren yli Helsinkiin. Meren jäädyttyä laivueen kalusto siirrettiin Malmin lentokentälle, mutta lentäjät ja muu henkilöstö olivat majoitettuina Sasekan tiloihin ja Kallahden huviloihin koko sodan ajan.

Kuva Siku Jyrkänne

Linkit: [Historiaa](#)

 Sulje ikkuna. Edellinen kohde. Seuraava kohde.

16 Villa Ullas

Vuonna 1850 rakennettu Villa Ullas on Vuosaaren vanhimpia rakennuksia.

Rakennus on ollut alun perin kalastajatorppa. Viinaan menevä

suutari Gustav Ullman ja hänen vaimonsa Maria Sjöblom, Sjököllan

torpan tytär, asuttivat torppaa 1890–1905. Sitä sanottiinkin sittemmin Ullmanin torpaksi.

Helsingin kaupunki osti torpan 1969 ja piti siinä useita eri vuokralaisia: viimeisenä niistä oli Talikkalan raittiusseura. Rakennus oli lopulta pahasti rappiolla, ja kaupunki päätti peruskorjata sen. Kunnostustyöt teki lastensuojelunuorten työllisyyskoulutusorganisaatio. Peruskorjaus valmistui 1995. Sama ryhmä ylläpitää torpassa nyt kuuluisaa kahvio Ullasta. Sisällä on suutari Ullmanin aikainen, yli sata vuotta vanha interiööri, mm. leivinuuni ja kammarin upea kaakeliuuni.

Kuva Vesa Jakkula

Linkit: [Villa Ullas](#)

✖ Sulje ikkuna.

◀ Edellinen kohde.

▶ Seuraava kohde.

17 Villa Barrdoft

Kaupungin nuorisosiainkeskus järjestää Barrdoftin huvilassa eli Kesärannassa nuorisolle kesätoimintaa. Barrdoftin (= havuntuoksu) huvilan rakensi eversti Georg Didrik von Essen ja Svalbon (= pääskynpesä) eversti Fredrik Paul Johannes von Tobiesen 1911–1912. Molemmat miehet olivat innokkaita purjehtijoita.

Kumpikin oli tuolloin luopunut sotilasurastaan. He toimivat Helsingin Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiön liikennepäällikkönä ja apulaisliikennepäällikkönä. Von Essenistä tuli sittemmin kenraalimajuri ja mm. suojeluskuntien ylipäällikkö.

Kuva Vesa Jakkula

Linkit: [Vuosaaren nuorisotyöyksikkö](#)

 Sulje ikkuna. Edellinen kohde. Seuraava kohde.

18 Villa Svalbo

Svalbon rakennutti eversti Fredrik Paul Johannes von Tobiesen 1911–1912. Helsingin kaupunki on vuokrannut Svalbota mm. yksityiselle arkkitehtitoimistolle.

Kuva Vesa Jakkula

 Sulje ikkuna.

 Edellinen kohde.

 Seuraava kohde.

19 Kallahdenharju

Kallahdenharju syntyi 12 000 vuotta sitten mannerjäätikön sulamisvesien kasaamana. Se kuuluu harjujaksoon, joka jatkuu Tikkurilan kautta Hyvinkäälle asti. Punkaharjun kansallismaisemaa muistuttava tyvi on niemen korkein kohta, suojeltu vuonna 1973.

Harjun laen kilpikaarnamäntymetsä on vasta noin 150-vuotiasta, koska Krimin sodan aikana myös Vuosaaresta kaadettiin paljon metsää linnoitustarpeisiin. Harju jatkuu kaakkoon matalampana ja vielä neljä kilometriä merenpohjassa. Vedenalaisen osan korkeimmat kohdat näkyvät nyt saarina. Rantatasanteet jäävät

veden alle merenpinnan ollessa korkealla. Rannan tuntumassa kasvaa tervaleppää. Vanhoissa puissa on paljon tikkojen hakkaamia koloja, joissa pesii muitakin kolopesijöitä. Lintujen tarkkailija voi helposti havaita myös harvinaisempia lajeja. Harvinaisia kasveja harjulla on mm. pohjanvariksenmarja. Kallahden harju on kolmas Helsingissä rauhoitettu luonnonsuojelualue ja kuuluu kaupungin ainoana valtakunnalliseen harjujensuojeluohjelmaan.

Harju, rantaniitty ja niemeä ympäröivä vesialue puolestaan kuuluvat Natura 2000 -ohjelmaan. Suojelualueen pohjoispäässä on opastetaulu. Liikkuminen on rajattu vain merkityille poluille, koska harjuluonto on helposti kuluva. Opasteet on uusittu keväällä 2006.

Kuvat Vesa Jakkula

Linkit: [Kallahti](#) | [Natura 2000 -verkosto](#)

✘ Sulje ikkuna.

◀ Edellinen kohde.

▶ Seuraava kohde.

20 Villa Tallmo

Achillesin pariskunnalla oli Kallahdessa lähes kuusi hehtaaria maata, jolle rakennettiin vuonna 1910 kesähuvilaksi Villa Tallmo. Perusteellisesti korjattuna se on nyt tilauskäytössä. Villa Tallmo oli kauan vuokrattuna Helsingin Insinööreille, jotka muun muassa vetivät sinne vesijohdon. Nykyään Tallmossa toimii kesäravintola Maininki.

Kuva Vesa Jakkula

 [Sulje ikkuna.](#) [Edellinen kohde.](#) [Seuraava kohde.](#)

21 Villa Achille

1800-luvun loppupuolella varaton Bertha Lagus tuli Viipurista Helsinkiin opiskelemaan laulajaksi, mutta päätyikin naimisiin vuonna 1896 norjalaisen sillikaupiaan Sören Bernerin kanssa. Tämä kuoli jo 1902 ja jätti Berthan leskeksi kolmen pienen lapsen kanssa.

Berthalle jäi myös hyvin hoidettu sillikauppa. Viimeisinä vuosinaan Sören oli palkannut konttoriinsa saksalaisen Fritz Achillesin. Nuoret rakastuivat ja menivät naimisiin 1903. Näin Fritzistä tuli sillikaupan toimitusjohtaja vain 26 vuoden iässä. Ensimmäisen maailmansodan jälkeen Achilles oli saanut haltuunsa myös maihin ajautuneen tukkierän, jonka sanottiin olleen tarkoitettu Helsingin maa- ja merilinnoituksen vallitustöihin. Tästä materiaalista rakennettiin 10-luvun lopulla Vintervilla eli talvihuvila (nykyään Villa Achille).

Rakennus on kaksikerroksinen norjalaistyylinen hirsihuvila, jonka piirsi arkkitehti Lüscher. Lisäksi alueelle rakennettiin huvilavahdin mökki, asunnoksi muutettu karjasuoja, kolme pienempää huvilaa, kasvihuone, rantasauna, tenniskenttä ja pommisuoja.

Alue jaettiin suvun kesken 1950-luvulla, mutta vuonna 1967 kaikki myytiin rakennusliike Polarille. Yhtiö suunnitteli aluksi rakentavansa alueelle rivitaloja. Kun suunnitelmat venyivät, kesähuvila ja vahdinmökki siirtyivät kaupungille 1971 ja loputkin alueesta 1990. Villa Achilles oli vuosikausia mm. Helsingin Raittiuskeskuksen hallussa. Vuonna 2004 Helsingin kaupunki vuokrasi huvilan yksityiselle catering-yritykselle.

Kuva Vesa Jakkula

Vanha vesitorni

Kallahden kainalossa sijaitsevassa vanhassa vesitornissa on erikoinen paanupinta. Rakennus on suojeltu. Sen historiaa ei tunneta. Helsingin Vedestä arvellaan, että torni olisi ollut väliaikainen vesitorni. Sitä olisi käytetty ennen kuin nyt jo purettu Merikorttikujan tornia oli vielä olemassa. Se tiedetään, ettei puinen vesitorni ole ollut yleisen verkoston osa. Leikosaarentien nykyisen linjauksen molemmin puolin oli aikoinaan laaja hiekkakuoppa-alue, jossa oli vedenottamo ja pumppaamoita, mutta tornia alueella ei ollut.

Kuva Matti Pöhö

✘ Sulje ikkuna.

◀ Edellinen kohde.

▶ Seuraava kohde.

22 Sjökullan torppa

Sjökullan torppa eli Vanhojen Sjöblomien torppa sijaitsi Skatan tilan viljelyalueilla. Mökissä asuivat ainakin 1820-luvulla Skatan torppari Fredrik Sjöblom ja hänen vaimonsa Maria viljellen mm. perunaa. Sjöblom tunnettiin myös Skatan kalastajana ja torppa kalastajatorppana.

Sjöblomien jälkeen Sjökullan osti noin 1938 Auran panimon toimitusjohtaja Björn Strandell, joka kunnosti torpan ja rakennutti rantaan myös saunan. Hän harrasti kukkien viljelyä ja laittoi pihapiirin hienoon kuntoon.

Sjökulla myytiin 1972 kaupungille, joka on vuokrannut sitä monille henkilöille. Torppa on valitettavasti päässyt huonoon kuntoon ja joutunut myös ilkeiden kohteeksi. Nyt on pihapuistosta jäljellä enää massiivinen tammi ja vesakkoon häviävät ruusuistutukset.

Kuvat Vesa Jakkula

- Sulje ikkuna.
- Edellinen kohde.
- Seuraava kohde.

23 Kenttä, navetta ja puutarhurinasunto

huviloiden autonkuljettajan käytössä.

Kallahden kentällä on kesällä tenniskentät ja talvella jääurheilulle avokenttä ja jääkiekkokaukalo. Paikalla oli aiemmin pähkiviloihin (Achille ja Tallmo) liittyneet kolme ”huvilaa”, joista eteläisin on vielä tallella. Se sijaitsee kentänhoitorakennusten yhteydessä. Pientä huvilaa vuokrattiin kesäaikoina, ja jossain vaiheessa se oli myös

Kentän keskiosassa ollut huvila oli puutarhurin käytössä. Ympärillä oli mm. kasvihuoneita ja tenniskenttä. Kentän länsireunalla oli ns. navettahuvila, joka paloi 2004. Rakennus toimi pähkiviloiden navettana, kunnes se remontoitiin kentän rakentamisen aikoihin kentänhoitajan asunnoksi. Paikalla on vielä näkyvissä rakennuksen sijainti ja kaivo.

Kuvat Juha Helansuo

✘ Sulje ikkuna.

◀ Edellinen kohde.

▶ Seuraava kohde.

24 Kallahden koulu

Koulu sijaitsee Kallahden luonnon läheisyydessä. Siinä on liikuntahalli, tenniskenttä ja kasvihuone, ja se on hyvä ympäristö liikunta- ja luontopainotteiselle opetukselle. Koulu on Korkeasaaren eläintarhan kummikoulu. Pihalla on Pekka Jylhän tilateos Kohtaaminen.

Jylhän teokseen kuuluu läpivärjätystä rakennusbetonista valettuja arkkitehtonisia perusmuotoja: pallo, suorakaide ja suippokärkinen pyramidi. Koulu valmistui 1992, ja sen suunnitteli Erkki Valovirta. Viipalekoulu valmistui 1996. Vuonna 2001 koulusta tehtiin yhtenäinen peruskoulu luokille 1–9. Koulun oppilasmäärä on yli 500. Oppilaista 15 prosenttia on maahanmuuttajia.

Kuvat Vesa Jakkula

Linkit: [Kallahden koulu](#) | [Julkiset veistokset](#)

✘ Sulje ikkuna.

◀ Edellinen kohde.

▶ Seuraava kohde.

25 Vanha tienpohja

Kallvikintie halkaisee Vuosaaren pohjois-eteläsuunnassa ulottuen Porvoontieltä Kallahdenniemelle. Nimitys Neder Kalvijk esiintyi kartoissa jo vuonna 1698. Tien pohja on osittain merkitty jo 1700-luvun loppupuolella ns. Kuninkaan kartastoon.

1873 tehdyssä venäläisessä topografikartassa Kallvikintie ulottuu etelässä Kuningattareen asti (= Kallahdenniemen kärki). Tietä käytettiin 1900-luvun vaihteessa lähinnä Vuosaaren huviloiden välillä kulkemiseen.

Helsinkiin matkustettiin kätevimmin höyrylaivoilla. Maitse oli ensin taivallettava 25 kilometriä karrypolkua Helsingin pitäjän keskukseen Malmille, josta oli junayhteys kaupunkiin. Hevoskyyti kaupunkiin Viikin kautta saattoi kestää kuusikin tuntia – talvisin jääteitä myöten ainoastaan kolme. Vanhaa uraa on vielä jäljellä mm. Lahdenväylän itäpuolella ulkoilureittinä. Vasta Kulosaaren silta ja kestopäällystetyn

uuden Porvoontien valmistuminen 1938 kytkivät Vuosaaren kiinteästi pääkaupungin tieverkostoon.

Kuvat Vesa Jakkula

 Sulje ikkuna. Edellinen kohde. Seuraava kohde.

26 Pohjavedenpuisto (Harjukallio)

Kallio kohoaa 29 metriä merenpinnan yläpuolelle. Mäellä on ollut perimätiedon mukaan entisinä aikoina valtava kyläkeinu, joka on toiminut nuorison kokoontumispaikkana. Myös Vuosaaren vesitornia suunniteltiin ensin Harjukalliolle. Pohjavedenpuisto on luonnonpuisto.

Kuvat Matti Pöhö

✘ Sulje ikkuna.

◀ Edellinen kohde.

▶ Seuraava kohde.

27 Kallahden aluesuunnittelu

Kallahtea on rakennettu koko 1990-luku. Sen kortteleissa näkyy paluu kaupunkisuunnittelun perinteisiin ideaaleihin. Haluttiin taas perinteistä

kaupunkitilaa: selkeitä rakennuksien rajaamia katuja ja aukioita sekä kantakaupunkimaisia korttelipihoja. Kallahti on myös tiiviimpi kuin Meri-Rastila, joka suunniteltiin hieman aiemmin, ilman varmuutta metron tulosta.

Kilometrin säteellä metroasemasta rakennustehokkuus kasvaakin aidoksi tytärkaupungiksi: hyvät yhteydet mahdollistavat enemmän asukkaita, jolloin alueelle saadaan myös paremmat palvelut. Asukkaita alueella on runsaat 7 000.

Suomen asuntotuotannossa tapahtui muutos 1970-luvulta alkaen, kun ns. metsälähiöiden huonot puolet alkoivat paljastua. Nyt haluttiin tiiviimpää kaupunkia mielellään raideliikenteen varteen. Samalla painopiste siirtyi vuokra-asuntotuotantoon, jota tuki Valtion asuntorahasto. Kaupungin suunnitelmat Rastilassa, Kallahdessa ja Mustalahdessa kuitenkin viivästyivät valitusten vuoksi. 1980-luvulla koko Vuosaaren valmistui vain noin 1 000 uutta asuntoa. Asukasluku oli vuosikymmenen puolivälissä 14 000.

Pian kaupunki alkoi taas suunnitella Vuosaaren kymmenientuhansien asukkaiden lisärakentamista: puhuttiin jopa 55 000 asukkaasta. Tästä tietysti kauhistuttiin, ja välittömästi nousi kansanliike Vuosaari-Seuran johdolla. Laadittiin vastasuunnitelmia, joissa oli pienimmillään vain pari–kolmetuhatta uutta asukasta. Vuonna 1990 perustettiin Pelastetaan Vuosaari! -kansalaisliike, joka keräsi 15 500 nimeä vetoomukseensa. Se kärsi tappion satama-asiassa, mutta yhdessä Paulig Oy:n kanssa voitettiin asukasmäärässä: uudet suunnitelmat tehtiin vain 40 000 asukkaan pohjalta, ja niihin sisältyi metro sekä kunnollinen aluekeskus.

Jatkosuunnittelua tehtiin yhteistyössä kaupunkisuunnittelijoiden kanssa. Aktiivisuus oli johtanut pidemmälle kuin koskaan: asukkaat olivat päässeet Helsingissä ensi kertaa osapuolena mukaan suunnitteluprosessiin. Itse Kallahti rakennettiin suunnittelukilpailun voittaneen Raimo Teränteen ehdotuksen (1987) mukaisesti. Sitä ei enää juurikaan vastustettu, koska paikalla olivat aiemmin Sasekan tiilitehtaat ja hiekkakuopat. Maisemat olivat karut: montuilla kuvattiin ainakin 1957 Pekka ja Pätkä Suezilla ja vuonna 1962 Villi Pohjola -elokuvaa.

Ilmakuva Mikko Pesola

Linkit: www.vuosaari.fi

✖ Sulje ikkuna. ◀ Edellinen kohde. ▶ Seuraava kohde.

28 **Asukastalo Parkki**

Kaivonkatsojantie 4. Parkki-talossa on salin ja keittiön lisäksi musiikin harrastamiseen tarkoitettu tila sekä ajoneuvojen korjaustila. Korjaamossa asukkaat voivat kunnostaa ajoneuvojaan tuomalla mukanaan varaosat ja tarvikkeet sekä tarvittavat työkalut. Korjaamossa on yleisessä käytössä painepesuri, MIG-hitsauskone, pylväsporakone, paineilmatyökaluja, runsas valikoima käsityökaluja sekä kuusi lukollista pukukaappia.

Kuva Juha Helansuo

Linkit: [Asukastalo Parkki](#)

 [Sulje ikkuna.](#) [Edellinen kohde.](#) [Seuraava kohde.](#)

29 Mustakiven koulu ja korttelitalo

Koulu ja korttelitalo valmistuivat 1998, suunnittelijat olivat Markku Erholz ja Pentti Kareoja. Koulu on muodoltaan kampamainen ja siinä on suuret ikkunat ja metallirakenteet. Valoisassa rakennuksessa on neljä solua, joissa kaikissa on viisi luokkahuonetta, oppilana käytettävä aula sekä opettajien työtila. Solut muodostavat puiston puolelle suojaisat kotipihat.

Luokkahuoneiden lisäksi koulussa on kirjasto, liikuntasali, monitoimitila saunoineen sekä ilmaisutaidon sali. Koulussa toimivat luokat 1–6. Oppilaita on noin 420. Oppilaista 12 prosenttia puhuu kotikielensä muuta kuin suomea. Yksi valmistavan opetuksen luokka auttaa saavuttamaan valmiudet koulunkäyntiin tavanomaisessa luokassa.

Mustakiven koulun opetuksessa

painotetaan ilmaisutaitoa, ympäristökasvatusta ja luonnontieteitä.

Mustakiven korttelitalo sijaitsee entisen kivilouhimon paikalla. Aikaisemmin näillä kohdilla kulki kaunis harjutie Sasekalle. Korttelitalon fasadina on Markku Pääkkösen 1999 suunnittelema pastellisävyinen värитеos Enkelin tikapuut. Koulun vieressä on Kallahden nuorisotalo, joka on valmistunut 2000. Talossa on avoimia harrastuskerhoja, viikonlopputoimintaa, kursseja ja koulutusta sekä bänditoimintaa.

Kuvat Matti Kanerva

Linkit: [Mustakiven korttelitalo](#) | [Mustakiven koulu](#) | [Kallahden nuorisotalo](#)

 Sulje ikkuna.

 Edellinen kohde.

 Seuraava kohde.

30 Vuosaaren kruunu

Vuosaaren kruunun vuonna 2000 valmistuneet talot suunnitteli suunnittelukilpailun voittanut arkkitehtitoimisto Brunow & Maunula. Katoksilla toisiinsa kytketyt kuusi kerrostaloa muodostavat Mustankiven puistolle komean kruunun.

Kuvat Matti Kanerva

 Sulje ikkuna.

 Edellinen kohde.

 Seuraava kohde.

31 Vuotie

Vuotie valmistui 1997.

Moottorikatutasoinen Vuotie leikkaa yhdessä metroradan kanssa maisemaan lähes sata metriä leveän kanjonin. Kanjoni vähentää tien meluhaittoja lähikortteleissa. Sen reunat on pengerretty vuosaarelaisella gabrolla.

Arkkitehtuuritoimisto Heikkinen–Komosen suunnittelema valoteos Valovuuo koostuu 238 valopylvästä, jotka on tehty rei'itetystä teräslevystä. Tämä aikaansaa moiree-ilmion: se tarkoittaa, että keinovalot näyttävät leimuavan elävien liekkien lailla. Valoteoksella viitataan Helsingin ilmapuolustuksen torjuntavoittoon.

Jatkosodan lopulla helmikuussa 1944 Neuvostoliitto yritti ratkaista sodan tekemällä pääkaupunkiin kolme massiivista ilmahyökkäystä. Viimeisen alussa suomalaiset harhauttivat vihollista sytyttämällä Vuosaaren metsiin ja jäälle halkopinoja ikään kuin palaviksi rakennuksiksi. Kun keskusta oli pimennetty, osa pommittajista pudotti valoja seuraten lastinsa väärään paikkaan. Näin varsinaisen ilmatorjunnan tehtävää hieman helpotettiin.

Vuotien valaistusta on pidetty liian himmeänä liikenneturvallisuuden kannalta, ja Helsingin Energia onkin sitä jo kohentanut. Valovuon kanssa rinnakkain Vuotiellä on toinenkin taideteos: Lauri Anttilan suuri aurinkokello. Rastilan metroaseman sillan kaiteessa on laatta, jossa kerrotaan teoksen idea.

Kuvat Matti Kanerva (yllä) ja Jussi Tiainen

Linkit: [ark-lehti 5-6.1996](#) | [Helsingin ihme](#)

✘ Sulje ikkuna.

◀ Edellinen kohde.

▶ Seuraava kohde.

32 **Edenin kortteli**

Edenin kortteli valmistui 2000, ja sen suunnitteli arkkitehtitoimisto Nurmela–Raimoranta–Tasa. Kaupungin järjestämän suunnittelukilpailun voitti ratkaisu, jossa asuinrakennusten rajaaman väljän puistomaisen korttelipihan halkaisee kaareva kevyen liikenteen raitti. Korttelissa on päiväkotiki sekä yleishyödyllisen Yrjö ja Hanna -säätiön Hanna-koti, jossa toimii 38 palveluasunnon lisäksi dementiaryhmäkoti Merikukka.

Kuva Matti Kanerva

Linkit: [Yrjö ja Hanna -säätiö](#)

 Sulje ikkuna. **Edellinen kohde.** **Seuraava kohde.**

33 Nordsjö-Rastis

Nordsjö-Rastis valmistui 1997, ja sen suunnitteli arkkitehtitoimisto Slotte & Schütz. Monitoimitalo on koko itäisen Helsingin ruotsinkielinen kulttuurikeskus. Talon sisällä on Jan-Erik Anderssonin Saari missä sateenkaari asuu. Sitä täydentää pihalla myös Anderssonin tuulessa pyörivä surrealistinen juhannussalko.

Nordsjö-Rastiksessa toimivat Daghemmet Rastis 60 lapselle, Nordsjö lågstadieskola noin 170 oppilaalle, nuorisotalo Ungdomsgården Rastis ja Rastis Kulturbyrå.

Kuva Matti Kanerva

Linkit: [Nordsjö-Rastis](#) | [Julkiset veistokset](#)

 Sulje ikkuna. Edellinen kohde. Seuraava kohde.

34 Metrokortteli Vuosaaren keskustassa

Mosaiikkitorin länsipuoleinen ns. Metrokortteli on asemakaavassa varattu liike- ja toimistorakentamiseen. Kun Vuosaaren satama valmistuu, odotetaan myös toimitilojen kysynnän kasvavan. Vieressä on tilaa myös Urheilutalon laajennukselle. Laajennussuunnitelmat ovat valmiina, mutta rahoitus puuttuu.

Linkit: [Kaupunkisuunnitteluvirasto](#)

Kuva Matti Kanerva

 Sulje ikkuna. **Edellinen kohde.** **Seuraava kohde.**

35 Urheilutalo

Vuosaaren Urheilutalo on liikuntakeskus. Uimahalli valmistui 1979 ja palloiluhalli 1980. Uusi kuntosali avattiin 2006. Talon suunnittelivat Ossi Rajala ja Erkki Hagman. Rakennus on toiminut alusta saakka myös Tehtaanpuiston yläasteen ja Vuosaaren lukion liikuntatilana. Vuosaaren uimahalli on saanut kiitosta valoisuudestaan ja onnistuneesta pohjaratkaisustaan. Se on Helsingin vilkkaimpia: kävijöitä on ollut keskimäärin 700 päivittäin.

Rakennuttaja Vuosaari-säätiö luovutti osakkeensa Helsingin kaupungille 1986. Uimahallia laajennettiin 1992 tropiikkiosastolla, suunnittelijana Pentti Värälä Pro-Ark Oy:stä. Nuorisotila muutettiin liikuntakäyttöön 2005.

Salibandystä tuli 1990-luvulla vuosaarelaisten suosikkiurheilulaji. Salibandyseura Viikingit aloitti toimintansa Vuosaaren Urheilutalossa 1986 nimellä Salibandy ja Sulkapallo Vuosaari. Ensimmäinen mestaruuskin saavutettiin täällä. Keväällä 2000 seura yhdistyi rakkaan vihollisensa, 1965 perustetun monitoimiseura Vuosaaren Viikinkien salibandyosien kanssa lajin erikoisseuraksi Itä-Helsingin alueelle. Nyt seuralla on yli 600 jäsentä ja 30 joukkuetta sekä neljä salibandykerhoa ja harrasteryhmiä. Seuran miesjoukkue on parhaita koko Euroopassa ja se on voittanut useita Suomen mestaruuksia. SSV:n A-pojat pelaavat edelleen Vuosaaren Urheilutalolla.

Kuva Matti Kanerva

Linkit: [Vuosaaren urheilutalo](#) | [Salibandyseura Viikingit](#)

 [Sulje ikkuna.](#) [Edellinen kohde.](#) [Seuraava kohde.](#)